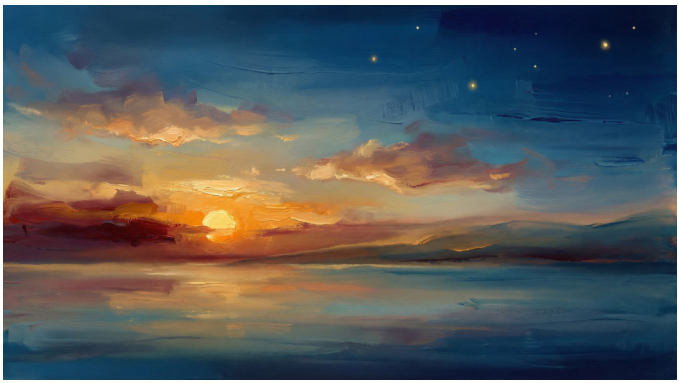
FUNSO LA SABATA

MFUNDO ZANA LIMODZI ZA M'BAIBULO

"N'CHIFUKWA CHIYANI tisunge tsiku la Sabata? Kodi cholinga cha Sabata n'chiyani? Analipanga ndani? Linapangidwa liti, ndipo linapangidwira yani? Kodi Sabata loona ndi tsiku liti?"

Mfundo Makumi Asanu ndi Limodzi za m'Baibulo Zokhudza Tsiku Lachisanu ndi Chiwiri

---

MFUNDO MAKUMI ASANU NDI LIMODZI ZA M'BAIBULO ZOKHUDZA TSIKU LACHISANU NDI CHIWIRI

Anthu ambiri amasunga tsiku loyamba la mlungu, ndiko kuti Lamlungu. Kodi ali ndi ulamuliro wanji wochokera m'Baibulo wochitira zimenezi? Ena amasunga tsiku

lachisanu ndi chiwiri, ndiko kuti Loweruka. Kodi ali ndi Malemba otani ochitira zimenezo? Nazi mfundo zoona za masiku onse awiriwa, monga momwe zanenedwera momveka bwino m'Mawu a Mulungu:

1. Atagwira ntchito masiku asanu ndi limodzi oyamba a mlungu polenga dziko lapansi lino, Mulungu wamkulu anapumula pa tsiku lachisanu ndi chiwiri. (Genesis 2:1-3.)

2. Zimenezi zinaika chidindo pa tsikulo kuti likhale tsiku lopumula la Mulungu, kapena tsiku la Sabata, chifukwa mawu oti tsiku la Sabata amatanthauza tsiku lopumula. Mwachitsanzo: Munthu akabadwa pa tsiku linalake, tsikulo limakhala tsiku lake lobadwa. Chimodzimodzi, pamene Mulungu anapumula pa tsiku lachisanu ndi chiwiri, tsikulo linakhala tsiku lake lopumula, kapena tsiku lake la Sabata.

3. Choncho tsiku lachisanu ndi chiwiri liyenera kukhala tsiku la Sabata la Mulungu nthawi zonse. Kodi mungasinthe tsiku lanu lobadwa, kulichotsa pa tsiku limene munabadwa ndi kuliika pa tsiku limene simunabadwe? Ayi. Momwemonso simungasinthe tsiku lopumula la Mulungu kuliika pa tsiku limene Iye sanapumule.

Chifukwa chake tsiku lachisanu ndi chiwiri likadali tsiku la Sabata la Mulungu.

4. Mlengi anadalitsa tsiku lachisanu ndi chiwiri. (Genesis 2:3.)

5. Iye anapatula tsiku lachisanu ndi chiwiri kukhala lopatulika. (Eksodo 20:11.)

6. Analipanga kukhala tsiku la Sabata m'munda wa Edeni. (Genesis 2:1-3.)

7. Linapangidwa munthu asanagwe m'tchimo; choncho si chithunzithunzi, pakuti zithunzithunzi sizinaikidwe mpaka munthu atagwa m'tchimo.

8. Yesu akuti linapangidwa chifukwa cha munthu (Marko 2:27), ndiko kuti, chifukwa cha mtundu wonse wa anthu, pakuti mawu oti munthu pano alibe malire; choncho, ndi la Amitundu monganso ndi la Ayuda.

9. Ndi chikumbutso cha chilengedwe. (Eksodo 20:11; 31:17.) Nthawi zonse pamene tipumula pa tsiku lachisanu ndi chiwiri, monga Mulungu anachitira polenga, timakumbukira chochitika chachikulu chimenecho.

10. Linapatsidwa kwa Adamu, mutu wa mtundu wa anthu. (Marko 2:27; Genesis 2:1-3.)

11. Choncho kudzera mwa iye, monga woimira ife, linapatsidwa kwa mitundu yonse ya anthu. (Machitidwe 17:26.)

12. Si dongosolo la Ayuda, pakuti linapangidwa zaka 2,300 Myuda woyamba asanakhaleko.

13. Baibulo silinalitchulepo kuti Sabata la Ayuda, koma nthawi zonse limati "Sabata la Yehova Mulungu wako." Anthu ayenera kusamala kuti asanyoze tsiku lopatulika lopumula la Mulungu.

14. Sabata ndi mlungu wa masiku asanu ndi awiri zikutchulidwa momveka bwino m'nthawi yonse ya makolo akale. (Genesis 2:1-3; 8:10, 12; 29:27, 28, ndi ena otero.)

15. Linali mbali ya chilamulo cha Mulungu ngakhale asanafike ku Sinai. (Eksodo 16:4, 27-29.)

16. Kenako Mulungu analiika pakati penipeni pa chilamulo chake cha makhalidwe. (Eksodo 20:1-17.) N'chifukwa chiyani analiika pamenepo ngati silinali lofanana ndi malamulo ena asanu ndi anayi, amene anthu onse amavomereza kuti sasintha?

17. Sabata la tsiku lachisanu ndi chiwiri linalamulidwa ndi mawu a Mulungu wamoyo. (Deuteronomo 4:12, 13.)

18. Kenako Iye analemba lamulolo ndi chala chake. (Eksodo 31:18.)

19. Analizokota pa mwala wolimba, kusonyeza kuti silidzatha. (Deuteronomo 5:22.)

20. Linasungidwa mopatulika m'likasa m'malo opatulika kwambiri. (Eksodo 40:20, 21; 1 Mafumu 8:9; Chivumbulutso 11:19.)

21. Mulungu analetsa kugwira ntchito pa Sabata, ngakhale m'nyengo zotanganidwa kwambiri. (Eksodo 34:21.)

22. Mulungu anaononga Aisraeli m'chipululu chifukwa anaipsa Sabata. (Ezekieli 20:12, 13.)

23. Ndilo chizindikiro cha Mulungu woona, chimene tingamudziwire Iye ndi kumusiyanitsa ndi milungu yonama. (Ezekieli 20:20.)

24. Mulungu analonjeza kuti Yerusalemu adzakhalapo kosatha ngati Ayuda asunga Sabata. (Yeremiya 17:24, 25.)

25. Anawatumiza ku ukapolo wa ku Babulo chifukwa choliphwanya. (Nehemiya 13:18)

26. Anaononga Yerusalemu chifukwa cha kuliphwanya. (Yeremiya 17:27.)

27. Mulungu walengeza dalitso lapadera pa Amitundu onse amene adzalisunga. (Yesaya 56:6, 7.)

28. Zimenezi zili mu ulosi umene ukunena kwathunthu za nyengo ya Chikhristu. (Onani Yesaya 56.)

29. Mulungu walonjeza kudalitsa onse amene asunga Sabata. (Yesaya 56:2.)

30. Ambuye amafuna kuti tilitchule "lolemekezeka." (Yesaya 58:13.) Chenjerani, inu amene mumakondwera kulitchula kuti "Sabata lakale la Ayuda," "goli la ukapolo," ndi zina zotero.

31. Sabata lopatulika litaponderezedwa "mibadwo yambiri," lidzabwezeretsedwa m'masiku otsiriza. (Yesaya 58:12, 13.)

32. Aneneri onse oyera anasunga tsiku lachisanu ndi chiwiri.

33. Pamene Mwana wa Mulungu anadza, anasunga tsiku lachisanu ndi chiwiri moyo wake wonse. (Luka 4:16; Yohane 15:10.) Mwa ichi anatsatira chitsanzo cha Atate wake pa chilengedwe. Kodi sitidzakhala otetezeka ngati titsatira chitsanzo cha Atate ndi Mwana omwe?

34. Tsiku lachisanu ndi chiwiri ndilo tsiku la Ambuye. (Onani Chivumbulutso 1:10; Marko 2:28; Yesaya 58:13; Eksodo 20:10.)

35. Yesu anali Ambuye wa Sabata (Marko 2:28), ndiko kuti, kuti alikonde ndi kulisamalira, monga mwamuna ali mbuye

wa mkazi wake, kuti amkonde ndi kumsamalira (1 Petro 3:6).

36. Iye analiteteza Sabata ngati dongosolo la chifundo lokonzedwera ubwino wa munthu. (Marko 2:23-28.)

37. M'malo molithetsa Sabata, anaphunzitsa mosamala momwe liyenera kusungidwira. (Mateyu 12:1-13.)

38. Anaphunzitsa ophunzira ake kuti asachite kanthu pa tsiku la Sabata koma chokhacho chili "chololedwa." (Mateyu 12:12.)

39. Analangiza atumwi ake kuti Sabata liyenera kulemekezedwa mwapemphero zaka makumi anayi Iye atauka kwa akufa. (Mateyu 24:20.)

40. Akazi opembedza amene anali ndi Yesu anasunga mosamala tsiku lachisanu ndi chiwiri Iye atamwalira. (Luka 23:56.)

41. Zaka makumi atatu Khristu atauka kwa akufa, Mzimu Woyera akulitchula momveka bwino kuti " tsiku la Sabata." (Machitidwe 13:14.)

42. Paulo, mtumwi wa kwa Amitundu, analitcha "tsiku la Sabata" m'chaka cha 45 pambuyo pa Khristu. (Machitidwe 13:27.) Kodi Paulo sankadziwa? Kapena tikhulupirire aphunzitsi amakono, amene

amanena kuti linasiya kukhala Sabata pamene Khristu anauka?

43. Luka, wolemba mbiri wachikhristu wouziridwa, polemba mochedwa monga m'chaka cha 62 pambuyo pa Khristu, akulitchula kuti "tsiku la Sabata." (Machitidwe 13:44.)

44. Amitundu amene anatembenuka mtima analitcha Sabata. (Machitidwe 13:42.)

45. Pa msonkhano waukulu wa Akhristu, m'chaka cha 49 pambuyo pa Khristu, pamaso pa atumwi ndi ophunzira zikwi zambiri, Yakobo akulitchula kuti "tsiku la Sabata." (Machitidwe 15:21.)

46. Chinali chizolowezi kuchita misonkhano ya pemphero pa tsikulo. (Machitidwe 16:13.)

47. Paulo ankawerenga Malemba m'misonkhano ya anthu onse pa tsikulo. (Machitidwe 17:2, 3.)

48. Chinali chizolowezi chake kulalikira pa tsikulo. (Machitidwe 17:2, 3.)

49. Buku la Machitidwe lokha likulemba kuti iye anachita misonkhano makumi asanu ndi atatu mphambu inayi pa tsikulo. (Onani Machitidwe 13:14, 44; 16:13; 17:2; 18:4, 11.)

50. Sipanakhalepo mkangano uliwonse pakati pa Akhristu ndi Ayuda pa nkhani ya

tsiku la Sabata. Uwu ndi umboni wakuti Akhristu ankasungabe tsiku lomwelo limene Ayuda ankasunga.

51. M'milandu yonse imene anamunenera Paulo, sanamunenezepo kuti ananyalanyaza tsiku la Sabata. N'chifukwa chiyani sanatero, ngati iye sanalisunge?

52. Koma Paulo mwini ananena momveka bwino kuti anasunga chilamulo. "Sindinachimwira kanthu konse chilamulo cha Ayuda, kapena Kachisi, kapena Kaisara." Machitidwe 25:8. Kodi zimenezi zikanakhala zoona bwanji ngati iye sanasunge Sabata?

53. Sabata likutchulidwa m'Chipangano Chatsopano nthawi makumi asanu mphambu zisanu ndi zinayi, ndipo nthawi zonse mwaulemu, ndi dzina lomwelo limene linali nalo m'Chipangano Chakale, " tsiku la Sabata."

54. Palibe mawu ngakhale amodzi paliponse m'Chipangano Chatsopano onena kuti Sabata linathetsedwa, linachotsedwa, linasinthidwa, kapena china chilichonse chotere.

55. Mulungu sanapatsepo munthu aliyense chilolezo chogwira ntchito pa tsikulo. Wowerenga, kodi ndi ulamuliro wanji umene umakulolani kugwiritsa ntchito

tsiku lachisanu ndi chiwiri pa ntchito wamba?

56. Palibe Mkhristu aliyense wa m'Chipangano Chatsopano, kaya Khristu asanauke kapena atauka, amene anagwirapo ntchito wamba pa tsiku lachisanu ndi chiwiri. Pezani chitsanzo chimodzi chotere, ndipo tidzavomereza pa nkhaniyi. N'chifukwa chiyani ife tichite mosiyana ndi Akhristu a m'Baibulo?

57. Palibe kolembedwa kuti Mulungu anachotsapo dalitso lake kapena kupatulika kwake pa tsiku lachisanu ndi chiwiri.

58. Monga Sabata linkasungidwa m'Edeni munthu asanagwe m'tchimo, momwemonso lidzasungidwa kosatha m'dziko lapansi latsopano zinthu zonse zitabwezeretsedwa. (Yesaya 66:22, 23.)

59. Sabata la tsiku lachisanu ndi chiwiri linali mbali yofunika ya chilamulo cha Mulungu, popeza linatuluka m'kamwa mwake, ndipo linalembedwa ndi chala chake pa miyala ku Sinai. (Onani Eksodo 20.) Pamene Yesu anayamba ntchito yake, ananena momveka bwino kuti sanadze kudzapasula chilamulo. "Musaganize kuti ndinadza kudzapasula chilamulo, kapena aneneri." Mateyu 5:17.

60. Yesu anadzudzula kwambiri Afarisi chifukwa chochotsa mphamvu ya malamulo a Mulungu ndi miyambo yawo. (Mateyu 15:6) Kusunga Lamlungu nakonso ndi mwambo chabe wa anthu.

MFUNDO MAKUMI ANAYI ZA M'BAIBULO ZOKHUDZA TSIKU LOYAMBA LA MLUNGU

1. Chinthu choyamba chimene chalembedwa m'Baibulo ndi ntchito imene inachitika pa Lamlungu, tsiku loyamba la mlungu. (Genesis 1:1-5.) Ntchito imeneyi inachitidwa ndi Mlengi mwini. Ngati Mulungu analenga dziko lapansi pa Lamlungu, kodi kungakhale koipa kuti ife tigwire ntchito pa Lamlungu?

2. Mulungu alamula anthu kuti azigwira ntchito pa tsiku loyamba la mlungu. (Eksodo 20:8-11.) Kodi n'kulakwa kumvera Mulungu?

3. Palibe ngakhale mmodzi wa makolo akale amene analisungapo.

4. Palibe ngakhale mmodzi wa aneneri oyera amene analisungapo.

5. Mwa lamulo lomveka la Mulungu, anthu ake oyera ankagwiritsa ntchito tsiku loyamba la mlungu ngati tsiku wamba la ntchito kwa zaka 4,000, osachepera.

6. Mulungu mwini analitcha tsiku "la ntchito." (Ezekieli 46:1.)

7. Mulungu sanapumule pa tsikulo.

8. Iye sanalidalitsepo.

9. Khristu sanapumule pa tsikulo.

10. Yesu anali mmisiri wa mitengo (Marko 6:3), ndipo anagwira ntchito yake mpaka anakwanitsa zaka makumi atatu. Iye anasunga Sabata ndipo anagwira ntchito masiku asanu ndi limodzi a mlungu, monga momwe onse amavomerezera. Choncho anagwira ntchito yolimba pa Lamlungu ambiri.

11. Atumwi ankagwira ntchito pa tsikulo m'nthawi yomweyo.

12. Atumwi sanapumulepo pa tsikulo.

13. Khristu sanalidalitsepo.

14. Silinadalitsidwepo ndi ulamuliro uliwonse wa Mulungu.

15. Silinapatulidwepo kukhala lopatulika.

16. Palibe lamulo limene linaperekedwapo lokakamiza anthu kulisunga, choncho si kulakwa kugwira ntchito pa tsikulo. "Pamene palibe lamulo, palibenso kulakwa." Aroma 4:15. (Onaninso 1 Yohane 3:4.)

17. Chipangano Chatsopano sichiletsa paliponse kugwira ntchito pa tsikulo.

18. Palibe chilango chimene chaikidwa kwa amene aliphwanya.

19. Palibe dalitso limene lalonjezedwa kwa amene alisunga.

20. Palibe malangizo amene aperekedwa a momwe liyenera kusungidwira. Kodi zikanakhala chomwecho ngati Ambuye akanafuna kuti tilisunge?

21. Silinatchulidwepo kuti Sabata la Akhristu.

22. Silinatchulidwepo n'komwe kuti tsiku la Sabata.

23. Silinatchulidwepo kuti tsiku la Ambuye.

24. Silinatchulidwepo ngakhale kuti tsiku lopumula.

25. Palibe dzina lopatulika lililonse limene lapatsidwa kwa ilo. Nanga n'chifukwa chiyani ife tilitchule lopatulika?

26. Limangotchedwa "tsiku loyamba la mlungu."

27. Yesu sanalitchulepo mwanjira iliyonse, dzina lake silinatulukepo pakamwa pake, monga momwe zolembedwa zikusonyezera.

28. Mawu oti Lamlungu sapezeka n'komwe m'Baibulo.

29. Mulungu, Khristu, ngakhalenso anthu ouziridwa, sananenepo mawu ngakhale

amodzi ochirikiza Lamlungu ngati tsiku lopatulika.

30. Tsiku loyamba la mlungu likutchulidwa kasanu ndi katatu kokha m'Chipangano Chatsopano chonse. (Mateyu 28:1; Marko 16:2, 9; Luka 24:1; Yohane 20:1, 19; Machitidwe 20:7; 1 Akorinto 16:2)

31. Mavesi asanu ndi limodzi mwa amenewa akunena za tsiku loyamba la mlungu lomwelo.

32. Paulo analangiza oyera mtima kuti awunikire nkhani zawo za chuma pa tsikulo. (1 Akorinto 16:2.)

33. M'Chipangano Chatsopano chonse tili ndi mbiri ya msonkhano umodzi wokha wa chipembedzo umene unachitika pa tsikulo, ndipo ngakhale umenewu unali msonkhano wa usiku. (Machitidwe 20:5-12.)

34. Palibe chizindikiro chilichonse chakuti anachitapo msonkhano pa tsikulo zimenezo zisanachitike kapena zitachitika.

35. Sichinali chizolowezi chawo kusonkhana pa tsikulo.

36. Panalibe lamulo loti anyeme mkate pa tsikulo.

37. Tili ndi mbiri ya nthawi imodzi yokha imene zimenezi zinachitika. (Machitidwe 20:7.)

38. Zimenezo zinachitika usiku—pakati pa usiku patapita. (Mavesi 7-11.) Yesu anachita mwambo umenewu madzulo a Lachinayi (Luka 22), ndipo ophunzira nthawi zina ankauchita tsiku lililonse (Machitidwe 2:42-46).

39. Baibulo silinena paliponse kuti tsiku loyamba la mlungu ndi chikumbutso cha kuuka kwa Khristu. Uwu ndi mwambo wa anthu, umene ukutsutsana ndi chilamulo cha Mulungu. (Mateyu 15:1-9.) Ubatizo ndiwo chikumbutso cha imfa, kuikidwa m'manda, ndi kuuka kwa Yesu. (Aroma 6:3-5.)

40. Pomaliza, Chipangano Chatsopano chili chete kotheratu pa nkhani ya kusintha kulikonse kwa tsiku la Sabata kapena kupatulika kulikonse kwa tsiku loyamba.

NAZI MFUNDO ZANA LIMODZI ZOMVEKA ZA M'BAIBULO

Nazi mfundo zana limodzi zomveka bwino za m'Baibulo pa funso limeneli, zosonyeza motsimikiza kuti tsiku lachisanu ndi chiwiri ndilo Sabata la Ambuye m'Chipangano Chakale ndi m'Chipangano Chatsopano chomwe.